

§ 73

Diariennr: KS-2026/00508

Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet

Beslut

Kommunstyrelsens planeringsutskott beslutar

att godkänna stadsledningskontorets skrivelse 2026-08-26 som yttrande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått möjligt att yttra sig över Trafikverkets utredning ""Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet".

Trafikverket har uppdraget att utreda möjligheten att vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Syftet är att korta planeringstiderna i samhällsbyggnadsprocessen och att minska dubbelprövning med risk för omtag.

Med dagens lagstiftning behöver ofta en åtgärd på en statlig väg prövas både i en detaljplan och i en vägplan. Enligt utredningen är huvudproblemet med dessa dubbla processer att de medför långa och osäkra tidplaner, som är svåra att synkronisera mellan stat och kommun. Bl.a. anges att det är svårt för kommunerna att få besked om de åtgärder som Trafikverket ska genomföra med anledning av en kommunal detaljplan.

Utredningens föreslår att ett tillägg görs i väglagen som innebär att åtgärder av mindre omfattning, som omfattas av detaljplan och vars mark tillhandahålls av kommunen, inte kommer att kräva vägplan. Det innebär

att den statliga vägens placering, utformning och övriga förhållanden som enligt väglagen behövs i stället utreds och säkerställs i en detaljplan.

Detaljplanen kommer att behöva godkännas av Trafikverket, och staten kan även fortsättningsvis vara väghållare med ansvaret för vägens drift och underhåll. Normalt projekterar och genomför Trafikverket åtgärden, även i de fall kommunen finansierar den. Det finns också möjlighet för kommunen att genomföra projektet genom ett s.k. bevakningsuppdrag hos Trafikverket, framför allt för små och okomplicerade åtgärder.

Med åtgärder av mindre omfattning avses att den ej ska ha betydande miljöpåverkan och endast ha en lokal trafikpåverkan, dvs. att åtgärden inte påverkar det statliga vägnätet negativt avseende exempelvis trafiksäkerhet eller vägens funktioner. För det behövs trafikprognoser och kapacitetsanalyser för berört vägnät. Det blir kommunen som ska visa att dessa förhållanden är uppfyllda.

Utredningens förslag medför flera förändringar för kommunernas roll och ansvar i planeringen av vägåtgärder. Framför allt kommer kommunerna att få ett större ansvar för att säkerställa att vägåtgärder som undantas från krav på vägplan ändå blir tillräckligt utredda och prövade inom ramen för detaljplaneprocessen. Det innebär att detaljplanerna i många fall behöver bli något mer omfattande och tekniskt detaljerade än tidigare, särskilt när det gäller vägens utformning, påverkan på omgivningen och frågor om markåtkomst. Nödvändiga utredningar som annars skulle göras av Trafikverket i en vägplan, kommer kommunen i stället göra och bekosta.

Finansieringen av investeringskostnader för vägåtgärderna påverkas inte av förändringen. Den kommer fortfarande att avgöras utifrån hur nyttorna fördelas mellan olika parter, och slutligen beslutas av kommunen eller om det är ett statligt ansvar i nationell och regional transportplan, eller för mindre åtgärder i Trafikverkets verksamhetsplan.

Yttrande

Stadsledningskontoret/strategisk utveckling har i samråd med lantmäteri, detaljplan, mark och exploatering samt tekniska förvaltningen upprättat ett förslag till yttrande. Där framförs att kommunen är principiellt positiv

Umeå kommun**Click here to enter text.****Protokollsutdrag****Click here to enter text.**

till att effektivisera prövningen av nya vägar och till att kommunen ges ökad kontroll över processen och möjlighet att styra dess tidsåtgång. Det får dock inte innebära att kostnader för utredningar som staten idag har ansvar för förs över till kommunerna. Därutöver efterfrågas ett antal förtydliganden kring ersättningsanspråk, avtal m.m.

Beslutsunderlag

Stadsledningskontorets förslag till yttrande 2026-08-26

Beredningsansvariga

Thomas Lundgren

Beslutet ska skickas tillli.remissvar@regeringskansliet.seli.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Ange diarienummer LI2025/01476 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.